

Utryckningsfordon och Specialfordon

Bakgrund

Staden har tagit ett beslut i budget för 2008 att: ”Med undantag för utrycknings- och specialfordon ska stadens hela bilpark bestå av miljöbilar senast år 2010”.

I den kommunala verksamheten kan det finnas användnings områden där det ej finns fordon som klassas som miljöbil och eller att det inte går att använda någon av de miljöbilar som idag finns på marknaden. En definition av vad som kan vara specialfordon har också efterfrågats av den politiska referensgruppen för miljöbilar Miljöförvaltningen har beslutat att föreslå om vad som anses vara specialfordon och utryckningsfordon.

Miljöförvaltningen har valt att tolka det som benämns i budgeten samt miljöprogrammet som bilpark till: De fordon som framförs i det allmänna trafiknätet och som är registrerade som personbil, lättlastbil eller lastbil. Det är inom denna bilpark det kan finnas undantag för specialfordon och utryckningsfordon.

Utryckningsfordon

För att klassas som utryckningsfordon är det lämpligast att använda sig av de uppgifterna som finns i bilregistret för utryckningsfordon. Fordonet skall där vara registrerat som UTRYCK under rubriken yrkesfordon.

Specialfordon

Flera andra offentliga aktörer har valt liknande mål. Nedan beskrivs hur de valt att avgränsa sina definitioner:

Staten:

8 § Minst 85 procent av det totala antalet personbilar som en myndighet köper in eller ingår leasingavtal om under ett kalenderår skall vara miljöbilar. Vid denna beräkning skall dock inte följande typer av bilar omfattas:

1. utryckningsfordon och fordon som används i spaningsverksamhet inom polisen, Tullverket eller Kustbevakningen,

2. personbilar med fler än fyra sittplatser utöver förarplatsen, och
3. personbilar som är särskilt anpassade för personskydd. Förordning (2006:1572).

Göteborgs Stad:

Har idag ett mål på 90 % miljöbilar i staden utan undantag.

Malmö Stad:

Har ett mål på 100 % med undantag för specialfordon. Dessa specialfordon är ej exemplifierade, det är upp till varje nämnd/styrelse eller förvaltningschef/bolagschef att besluta om ett fordon skall klassas som ett specialfordon. Att beställa ett fordon med automatlåda utan att det är en miljöbil kräver läkarintyg på att föraren måste ha en automatväxlad bil.

Hur ser förvaltningar och bolag på detta?

Efter samtal med ett antal fordonsansvariga på förvaltningar/bolag inom Stockholms Stad har bl.a. följande anledningar framkommit till varför man valt att köpa andra fordon än miljöbilar:

”Ur arbetsmiljö synpunkt är automatlåda ett krav”

När arbetssituationen kräver automatlåda och det är styrkt av förvaltningschef/bolags VD och att det ej går att finna en miljöbil med automatlåda skall det vara möjligt att klassa fordonet som ett specialfordon.

Exempel på miljöbilar med automatlåda:

Saab 9-3 sedan eller kombi, Saab 9-5 sedan eller kombi, Toyota Prius, Toyota Aygo, Honda Civic hybrid, Peugeot 107, Citroën C1 SensoDrive, Citroën C4 Hdi EGS. Iveco Daily, Mercedes-Benz Sprinter Gas(kommer under 2008).

”Många olika förare i samma bil med ett ökat slitage ger krav på automatlåda”

Ett ökat slitage på koppling och växellåda kan ej motivera användandet av automatlåda vilket medför att en miljöbil ej går att använda. Går det ej att finna en passande miljöbil med automatlåda går det genom förarutbildning med fokus på användandet av manuell växellåda och sparsam körning att lösa detta problem dessutom kan det bidra till lägre bränsleförbrukning, sänkta bränslekostnader och minskad miljöpåverkan.

”Lastkapaciteten i samband med krav på storlek gör att det inte finns något miljöbils alternativ”

Behovet av en viss lastkapacitet kan idag inte anses som grund för att fordonet skall klassas som specialfordon, med tanke på utbudet av miljöbilar.

Exempel: Fiat Doblo Natural Power, Fiat Fiorono(kommer under 2008), Opel Combo CNG, Iveco Daily CNG, VW Caddy Ecofuel, VW Caddy Etanol(kommer under 2008), VW Transporter Gas, Citroen Nemo(kommer under 2008), Peugeot Bipper(kommer under 2008) Mercedes-Benz Sprinter Gas(Kommer under 2008). Till dessa skall det läggas till ett stort antal kombibilar.

"Fyrhjulsdrift är ett krav vilket gör att det inte finns något miljöalternativ"
Då arbetet bedrivs i terräng som kräver fyrhjulsdrift skall dessa fordon klassas som specialfordon. Om möjligt skall en personbil med fyrhjulsdrift väljas då dessa ofta har en lägre bränsleförbrukning och bättre trafiksäkerhetsegenskaper än en lättlastbil eller lastbil.

"Vi har valt små Toyota Yaris Verso för att de är lätta att kliva i och ur (de är höga) för hemtjänsten"
Idag är utbudet av miljöbilar så brett att det går att hitta bilar som är lika lätta att ta sig i och ur som ovan nämnda bil vilket gör att det inte finns argument för att inte välja en miljöbil av denna anledning.

Exempel:

Citroen C3 Hdi, Citroen C1, Ford C-Max Flexifuel, Toyota Aygo, Opel Zafira CNG, VW Caddy Ecofuel, VW Touran Ecofuel, VW Golf Plus Etanol.

Förslag

Miljöförvaltningen anser att följande principer skall gälla för vad som skall klassas som specialfordon:

- Krav på fyrhjulsdrift klassas som specialfordon om arbetsuppgifterna innebär körning i sådan terräng där ett tvåhjulsdrevet fordon ej tar sig fram.
- Automatlåda på bil som ej är miljöbil skall styrkas med läkarintyg. Alt. att arbetssituationen kräver automatlåda och det är styrkt av förvaltningschef/bolags VD samt att det ej går att finna en miljöbil med automatlåda kan fordonet klassas som ett specialfordon.
- Respektive nämnd skall i samtliga fall besluta om arbetet kräver ett specialfordon.

Krav på specialfordon:

- Avgasemissioner enligt senaste beslutande avgasnivån, de nu rådande för tex. personbilar är Miljöklass 2005, alt miljöklass 2005PM för dieselfordon.
- Personbilar med de egenskaper som krävs skall väljas framför lätta lastbilar med tanke på miljöpåverkan och trafiksäkerhet.

Vad principerna för vad Stockholm ska anse vara specialfordon bör ses över en gång per år eftersom det hela tiden kommer nya miljöbilar i olika fordonsklasser.

Utryckningsfordon:

- Fordon som enligt bilregistret är registrerade som UTRYCK under rubriken Yrkesmässigtrafik.